Anul al 55-lea 16 Pagini EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei 16 Pagini Nr. 100 Luni 11 Aprilie 1938

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 360 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful postal și valuta

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

CENTRALA CENTRALA „UNIVERSUL" SIBIIU

Coordonarea economiei

În câmpul economic, care, mai vârtos ca oricând, a devenit azi un aspru — și generalizat — câmp de bătălie, biruința sau cel puțin menținerea pe poziții va fi apanagiul celui mai bine organizat. Când de jur împrejurul nostru vedem cum toate popoarele își strâng rândurile, își verifică forțele, își organizează și își îndrumează activitățile, ca de pe urma lor să realizeze maximum de valori materiale și morale pentru colectivitățile lor naționale, trebuia, mai curând sau mai târziu, să se pue și la noi problema organizării luptei noastre economice, în sensul ca rezultatele ei să răspundă cât mai desăvârșit și țelurilor de propășire urmărite de economia particulară, dar și anumitor postulate naționale și de stat, peste care până acum s'a trecut cu prea vinovată ușurătate.

Un pas hotărîtor în această direcție se încearcă azi prin creiarea departamentului economiei naționale, care strânge subt frânele unei singure conduceri și a unei singure supravegheri organizarea și coordonarea activităților și raporturilor de interese din câmpul comerțului și industriei, al cooperației și al creditului.

Dar concentrarea la un singur resort a serviciilor respective, urmată de subordonarea factorilor de producție, de circulație și de credit, autorității factorului politic nou creiat, care este ministerul economiei naționale, nu înseamnă o substituire destul de apăsată a Statului în ceeace forma până acum apanagiul inițiativei particulare?

Nu — răspunde hotărît titularul noului departament al economiei naționale, în raportul care a însoțit decretul-lege privitor la această reformă

„Evident — spune raportul — *ca și în alte țări, nu va fi acest minister însuși creatorul de bunuri, nu va fi el însuși comerciant bancar sau de mărfuri, nu va creia el substanța creditului: toț inițiativa și activitatea privată vor fi factorii esențiali de producțiune și de comerț, tot disponibilitățile pieții capitalurilor vor alimenta creditul, printr'o fântânire de jos în sus, dela economiile țării spre organismele bancare.*

Acest minister va avea însă o mare și importantă misiune.

El va coordona activitatea factorilor economici, va armoniza funcțiunile lor spre a le îndrepta către obiective naționale comune, le va îndruma și supraveghia printr'o unitate de concepție și de execuție, pentru ca forțele lor să nu intre în conflict, să nu se neutralizeze reciproc, să nu-și paralizeze rezultatele, să nu provoace stări subnormale economiei naționale, ci dimpotrivă, să asigure o sănătoasă, ritmică, rațională și eficientă acțiune de creiare și propășire, spre satisfacerea intereselor naționale și spre o bună desvoltare a factorilor economici".

Deși cam lung, am ținut să reproducem acest pasaj din considerentele proiectului, atât pentru justificările pe care le formulează cât și pentru asigurările pe care le dă.

O economie organizată, bine îndrumată și bine coordonată în sforțările ei trebue să creieze maximum de foloase și pentru obștea națională și pentru factorii economici propriu ziși.

Firește, principiile frumoase, alături de optimism și de bunele intenții, au stat la baza tuturor reformelor omenești. Am dori ca timpul și realitățile, să confirme sută'n sută speranțele puse în noua dirijare a politicei economice a României, ce se inaugurează odată cu creiarea ministerului economiei naționale.

PRIMĂVARA (Cișmigiu)

PAUL MOLDA

SPRE UNIUNEA NAȚIONALĂ IN FRANȚA

Un distins scriitor francez, d. André Siegfried spunea despre compatrioții săi că au pungа la dreapta și convingerile politice la stânga. Această constatare explică multe situații din istoria politică contimporană a Franței. Dacă în timpul gravei crize financiare din 1926, Raymond Poincaré a fost omul situației și a reușit în chip strălucit stabilizarea francului, secretul succesului său este că deținătorii de capitaluri aveau deplină încredere în ortodoxia lui financiară, dar în același timp nimeni nu se îndoia de convingerile lui democratice.

In situația politică de astăzi, cârmuitorii actuali ai Franței nu par a prezenta pentru majoritatea opiniei publice franceze, această îndoită chezășie.

Alegerile din 1936 au dat cel mai mare număr de mandate socialiștilor, cari împreună cu cei 80 de deputați comuniști au o importantă majoritate relativă în parlament. Totuși, dacă se face socoteala voturilor pe țară, se poate constata că cele două partide marxiste sunt în minoritate în opinia publică. In alegerile cantonale din Octombrie 1937, care au reprodus rezultatele alegerilor generale din Mai 1936, socialiștii și comuniștii la un loc au avut numai 2.543.000 de voturi, în timp ce celelalte partide franceze, de la radicalsocialiști până la conservatori, au avut 4.763.000 de voturi. Aritmetica electorală nu corespunde deci realităților politice. Totuși, prin jocul scrutinului uninominal și al marelui număr de balotaje, partidele marxiste au cea mai largă reprezentanță la Camera și țin în mâinile lor cheia situației parlamentare.

Era firesc ca, chemat pentru întâia oară la răspunderea guvernării, partidul socialist să dea întâietate problemelor sociale. Era tot așa de firesc ca această politică, a cărei necesitate nu putea fi tăgăduită în Franța, să provoace neliniștea, care a dus, în doi ani, la formarea a cinci guverne, la două devalorizări succesive ale francului și la o situație financiară supărătoare, tocmai în momentul când stabilitatea politică și finanțele solide sunt indispensabile Franței pentru a-i îngădui să facă față evenimentelor grave din afară și înarmărilor masive, impuse de situația internațională.

In Franța, moneda este termometrul atât al situației politice, interne și externe, cât și al celei economice ori financiare. Stabilitatea francului este indispensabilă înzestrării armatei ca și politicii externe. Intr'adevăr libertatea schimburilor este unul din elementele principale ale solidarității dintre Franța, Marea Britanie și Statele-Unite.

Politica de încredere este condiția de căpetenie a unor finanțe solide, a reintoarcerii capitalurilor expatriate, a stabilității monetare, a succesului împrumuturilor pentru înarmare.

In situațiunea de azi, partidele moderate de stânga, cele de centru sau de dreapta inspiră încredere din punct de vedere financiar, dar n'au puterea politică; partidele de stânga dețin puterea politică, dar nu prezintă garanțiile de ordin economic și financiar, care să dea satisfacție majorității poporului francez.

Spre a pune capăt acestei situații, d. Blum a cerut depline puteri, pe termen de trei luni, spre a salva finanțele franceze și a propus o serie de măsuri financiare — impozitul pe capital, nominativitatea acțiunilor, avansuri ale Băncii de emisiune către tezaur, reevaluarea stocului metalic, centralizarea operațiilor de devize la Banca Franței, etc. — care sunt menite în realitate să îndrume Franța spre un regim de economie dirijată.

Camera deputaților a votat aceste proecte cu o majoritate de câteva voturi: 311, dintr'un total de 602 votanți. Nu există nici o îndoială că Senatul, chemat să examineze proectele guvernului, le va respinge. Criza politică este virtual deschisă din momentul, când d. Blum a decis să prezinte proectele sale. Este evident că d-sa a ținut în deosebi să facă o manifestare doctrinală și poate a încercat — fără multă convingere — să recurgă la un regim de economie dirijată, care a fost experimentat cu folos în regimurile totalitare.

Dar, un sistem de economie autoritară nu corespunde nici cerințelor politicei externe a Franței, nici structurii liberale a economiei franceze și necesităților unei mari piețe monetare internaționale, ca Parisul, care are nevoie absolută de libertatea de circulație a capitalurilor. Un regim de economie dirijată inspiră de altfel neîncredere opiniei franceze; el duce fatal la regimul de autoritate politică, după cum sistemele politice totalitare duc fatal la economia dirijată.

Marea majoritate a Francezilor vrea astăzi ordine în cadrul libertății și autoritate în limitele organizației actuale de Stat a Franței. De aceia, ideea guvernului de uniune își face drum, în politica franceză, cu o vigoare, care va sfârși, prin a impune o asemenea formație ca o necesitate națională.

ACORDUL ANGLO-ITALIAN

Roma 8 (Rador). — Agenția „Reuter" află astăseară că acordul anglo-italian va fi parafat încă înainte de Paște.

Roma 8 (Rador). — Contele Ciano a avut azi o nouă întrevedere la palatul Chigi cu lordul Perth.

Explozie

intr'un depozit de pulbere din Germania

Berlin, 8 (Rador). — O explozie s'a produs, azi dimineață la intendența artileriei navale, la Pillau, în timp ce se încărca pulbere pentru o baterie grea de coastă.

Sunt 10 morți și patru răniți.

Nu sunt pagube în afara clădirii în care s'a produs explozia.

Ca pe timpul lui Cuza Vodă...

Ziarele au înregistrat, — cu luarea-aminte cuvenită unui fapt care în adevăr merită să fie subliniat, — știrea că M. S. Regele, înapoindu-se dela Dioști, unde cu mâna Sa a miluit pe câtiva din nenorociții rămași pe drumuri în urma focului de acolo, s'a abătut și la Craiova.

Suveranul a poposit acolo pe neașteptate, și a descoperit lucruri și mai neașteptate...

Sunt fapte menite să pună într'o lumină, nu tristă sau alarmantă, ci deadreptul senzațională, practicile unor organe administrative, cari confundau fondurile publice cu averea lor personală.

S'au rupt din bugetul municipiului Craiova nu mai puțin de 6.000.000 lei, pentru strandul dela Jiu, strand năruit în fiecare an de puhoaele apelor primăverii și care, chiar de ar fi fost făcut cum trebuia, n'ar fi putut costa mai mult de 2.000.000 lei.

La fel, constatarea — nu mai puțin uimitoare, — că pentru lucrările de mărire a palatului de justiție din acelaș oraș, lucrări cari, în realitate n'ar costa mai multe de 5.000.000 lei, foștii conducători ai municipiului au trecut, — și au petrecut, — suma de 10.000.000 lei.

Se prea poate ca o „diferență" să se stabilească între marginile constituite de cifrele arătate pentru cele două lucrări.

Dar ori la cât s'ar cifra acea „diferență", totul ne îndreptățește să afirmăm că popasul neașteptat al Suveranului în urbea Craiovei a constituit prilejul, pentru Capul Statului, de a pune degetul pe o mare rană.

Vreme îndelungată s'a practicat, — așa cum noi, cu durere și în nenumărate rânduri, am arătat, — un uz aproape constant, în virtutea căruia banul greu muncit al contribuabilului, în loc să se ducă acolo unde trebuia, s'a oprit în buzunarele fără fund chiar ale celor cari trebuiau să-l chivernisească.

Descoperirea, prin urmare, nu e nouă.

Dar într'o vreme când cuvintele și-au pierdut sensul și greutatea, iar protestele cele mai îndreptățite și mai desnădăjduite trec neluate în seamă, poposirea Suveranului la Craiova constitue o providențială ocaziune.

Putreziciunea meșteșugit ascunsă trebue dată la iveală.

Ochiul autorității, — al autorității supreme, — trebue să caute s'o descopere, iar sancțiunea cuvenită să nu întârzie.

Făcea odată, la fel, Cuza Vodă, care, — spun oamenii și cărțile, — îmbrăca sarica sau haina de târgoveț și cobora în mijlocul norodului, să-i afle păsurile și să-i vadă durerile, și care, cunoscându-le personal, nu șovăia și nu întârzia să facă cele de cuviință.

Veche și demodată o fi, pentru vremurile noastre ultracivilizate metoda lui Cuza Vodă cel intrat în legendă.

Dar ea a fost bună atunci, după cum, fără îndoială, nu se se va dovedi rea nici acum...

Uragan puternic în statul Alabama

New-York, 8 (Rador). — Un puternic uragan s'a abătut asupra regiunii din răsăritul statului Alabama.

Numeroase orașe și sate au suferit pagube însemnate. Numai în orașul Birmingham se anunță că au fost opt morți și 60 răniți.

New-York, 8 (Rador). — Din Alabama se anunță că uraganul care a bântuit azi în acea regiune a provocat moartea a 26 de persoane.

Mai sunt și câteva zeci de răniți.

Uraganul a fost însoțit de inundații.

DEMISIA GUVERNULUI BLUM

PROECTUL FINANCIAR A FOST RESPINS DE SENAT

Serviciul special al „Universului"

Paris, 8 (Radio-Central). — In ședința de azi, Senatul a respins cu 223 voturi contra 49 proectul financiar al guvernului.

D. Blum, președintele consiliului, a avut imediat după ședința Senatului, o consfătuire cu fracțiunea parlamentară a partidului socialist, anunțând că-și prezintă demisia.

Fracțiunea parlamentară a aprobat hotărîrea guvernului.

S'a ținut apoi un scurt consiliu de miniștri, în cursul căruia s'a redactat scrisoarea de demisie, în care se spune printre alte următoarele:

„Intrucât am fost puși în imposibilitate de a realiza misiunile ce ni le-am propus, prezentăm demisia întregului guvern".

D. Blum s'a prezentat apoi la d. Lebrun, președintele republicii, căruia i-a înmânat demisia guvernului.

Audiența nu a durat decât câteva minute.

Fracțiunea parlamentară a partidului socialist a decis să convoace consiliul național al partidului, pentru Duminică seara, la Paris.

D. DALADIER INSARCINAT CU FORMAREA GUVERNULUI

D. Lebrun a primit apoi succesiv la ora 21 pe d. Jeanneney, președintele Senatului, și la ora 21,30 pe d. Herriot, președintele Camerei.

La ora 22 șeful statului a chemat pe d. Daladier căruia i-a încredințat misiunea de a forma noul guvern.

Amănunte la pag. 13-a

POPA TANDA DIN CACOVA SIBIULUI

de N. REGMAN

Infăptuirile minunate, puse cu atâta căldură, de scriitorul Slavici, în sarcina slujitorului lui Dumnezeu Popa Tanda n'au rămas sub obrocul literei moarte, ci ele au găsit rodnice pilduiri în plaiurile Ardealului.

Il găsești pe harnicul preot Tanda, în deosebi în raza județului Sibiu, fie în persoana neobositului propagandist Ioan Hamzu, din Cacova Sibiului, fie în persoana neîntrecutului cooperator I N. Ciolan din Porcești, fie în persoana umilului dascăl I. Dordea din Hașag, fie chiar și în haina neagră a sasului dela Cisnădioara.

Și fiindcă ne găsim în momentul sădirii pomilor e bine să poposim o clipă cu sinceră admirație în fața preotului Hamzu, pentru a arăta frumoasele lui înfăptuiri, închinate binelui obștesc, sănătății și înălțării satului.

Satul Cacova Sibiului, de un pitoresc neînchipuit, se revarsă cu casele lui, înflorite de albul trandafiriu al pereților bine îngrijiți, pe două versante de plai, îngemănate prin un pârâu cristalin ce se strecoară sburdalnic și gălăgios prin inima comunei.

In comuna aceasta adăpostită părintește de munții împăduriți, a coborît, ca tânăr preot, acum vre-o 40 de ani, părintele Ioan Hamzu.

A găsit ogrăzi și grădini neîngrădite, cărărui și drumuri impracticabile, potrivite doar pentru cai, măgari și oi, hotarul mușcat de mărăcini și bălării și multe alte rele.

A încercat să îndrepte răul în cadrul predicelor rostite dela amvon, sau prin conferințe ținute în Duminici și sărbători, și prin lecții în școală, dar par'că era făcătură!

Nici un sfat, nici un îndemn nu se îndoia asupra realității și nu rodea nici o înfăptuire.

Amărît, se retrase în ograda și gospodăria sa și începu să practice cu hărnicie pomicultura, față de care prinsese pricepere și dragoste pe băncile „seminarului andreian", din Sibiu, din învățăturile profesorului Dimitrie Comșa, cunoscut memorandist.

După o muncă tăcută ograda lui, gospodăria lui, grădina lui, și chiar pământul lui din hotarul comunei își schimbară fața în

(Continuare in pagina 2-a)

CRONICA ȘTIINȚIFICĂ

VITAMINELE

Două premii Nobel acordate în ultimul timp pentru studiul vitaminelor

de prof. CHR. MUSCELEANU

Două premii Nobel au fost acordate în ultimul timp pentru cercetările făcute cu privire la natura vitaminelor. Premiul Nobel pentru chimie a fost dat de către Academia de Științe din Suedia, savantului englez **W N. Hawarth** și savantului elvețian **Paul Karrer** iar pentru fiziologie a fost dat de către Institutul Carolin din Stockholm, profesorului **Albert Szent Györgyi** dela facultatea de medicină din Szeged.

Aceste înalte foruri științifice au considerat că cercetările acestor savanți au adus o contribuție importantă în cunoașterea vitaminelor, cantități infinit mici de materie cu un rol atât de important în nutriția **omului și a animalelor.**

După dentiție omul primitiv, omul paleolitic dela Heidelberg, era vegetarian și frugivor. Cu timpul regimul de nutriție a devenit mixt, adică a introdus în hrana lui și carne fiartă sau friptă.

In acelaș timp, chimia și fiziologia au mai stabilit că omul și animalele se nutresc de fapt numai cu trei categorii de alimente:

a) substanțele albuminoide

b) hidrații de carbon (zaharurile și amidonul)

c) grăsimile.

Fiecare categorie din aceste elemente trebue să dea organismului o cantitate de energie calorică. Astfel s'a stabilit că pentru un adult trebuesc 200 **calorii aduse de substanțele** albuminoide, 1600 calorii aduse de hidrații de carbon și 520 calorii din diferite grăsimi.

S'a văzut însă că aceste alimente **care asigurau echivalentul** energetic nu dădeau în acelaș timp și o desvoltare mul tumitoare. S'a stabilit că lângă acest [illegible] mai trebue

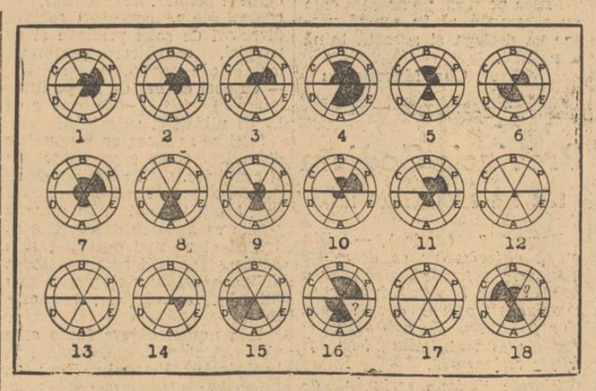

In acest tablou se arată prin suprafețele hașurate proporția de vitamine A. B. C. D. E. P. in diferite alimente.

1. Carne grasă ; 2. Carne slabă ; 3. Suc de carne crudă ; 4. Ficat ; 5. Creer ; 6. Sardele ; 7. Lapte proaspăt ; 8. Unt proaspăt ; 9. Brânză ; 10. Lapte smântânit ; 11. Lapte dulce ; 12. Margarină ; 13. Untură ; 14 Unt de lemn ; 15. Untură de pește ; 16. Gălbenuș de ou ; 17. Albuș de ou ; 18. Stridie ;

au găsit că acel ceva, cu toate că în cantități foarte mici și care asigură buna desvoltare a organismului sunt niște substanțe cărora li s'a dat numele de **vitamine.**

Din cercetările făcute până astăzi s'au identificat două categorii de vitamine.

1) **Vitaminele hidrosolubile,** cele care se găsesc în sucurile celulare și în soluțiunile saline și

2) **Vitaminele liposolubile,** care se găsesc în materiile grase naturale.

In prima categorie sunt, după proprietățile lor, următoarele: vitamina B antinevritică, vitamina C antiscorbutică, vitamina P antipelagroasă, vitamina B_2 pentru nevoile celulare și vitamina B_6 pentru nevoile nutritive.

In categoria a doua se cuprind următoare: vitamia A. pentru creștere, vitamia D. antirachitică și vitamina E. pentru reproducere.

Literile folosite pentru diferitele vitamine au fost date după funcțiunile biologice, neținând la bază nici un criteriu [illegible]mic.

Astfel vitamina A. este necesară la creștere. Dacă un pui de cobai sau de epure de casă este hrănit cu alimente lipsite de această vitamină, animalul nu mai crește, capătă leziuni oculare și diferite infecțiuni, iar după câtva timp moare. O foarte mică cantitate de unt, de morcov sau de untură de pește adăugată în alimente zilnic, determină revenirea la normal în condițiuni foarte bune. A fost obținută în stare pură de către chimiștii Karrer și Culer (premiul Nobel Decembrie 1937). Ei i-au stabilit și formula chimică, extrăgând-o din grăsimea ficatului de pește.

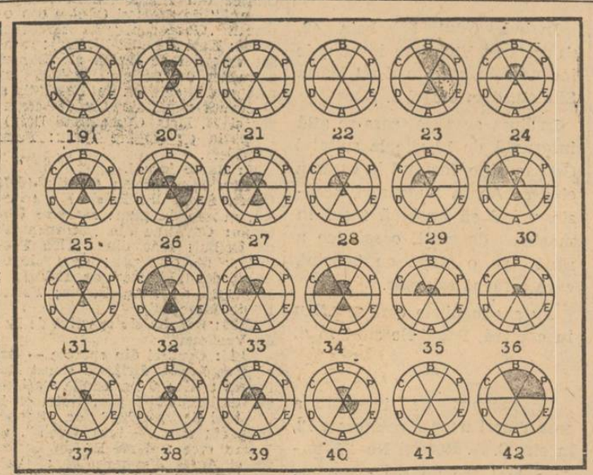

19. Pâine albă; 20. Pâine neagră ; 21. Paste alimentare; 22. Orez; 23. Grâu; 24. Cartofi; 25 Morcovi ; 26. Salate ; 27. Spanac ; 28. Fasole verde ; 29. Mazăre verde ; 30. Varză ; 31. Anghinarie ; 32. Pătlăgele roșii ; 33. Usturoi ; 34. Lămâi. Portocale; 35. Stafide ; 36. Vin ; 37. Oțet ; 38. Pere ; 39. Banane ; 40. Nuci; 41. Zahăr ; 42. Drojdie de bere.

Lipsa **vitaminei B_1,** vitamina numită antinevritică, face să apară boala numită beriberi (o boală din țările calde, caracterizată prin paralizie și numeroase umflături). A fost obținută în stare cristalină în 1935 de Windaus.

Vitamina B_2 folosită pentru nutriție este foarte ușor distrusă prin fierbere într'un mediu alcalin. Warburg în 1932 a identificat-o în celulele drojdiei de bere și în țesuturile musculare.

Are un rol uneori oxidant, alteori reductibil și joacă un rol important în folosirea zaharurilor și creșterea țesuturilor.

Vitamina C. antiscorbutică a

(Continuare in pagina 2-a)